



WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 27 grudnia 2021 r.

P-1.4131.400.2021.AA

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372, poz. 1834)

stwierdzam nieważność

§5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 2 uchwały Nr XXXIII/252/2021 Rady Miejskiej w Białym Borze z dnia 19 listopada 2021 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody.

Uzasadnienie

W dniu 19 listopada 2021 r. Rada Miejska w Białym Borze podjęła uchwałę Nr XXXIII/252/2021 w sprawie ustanowienia pomnika przyrody.

Do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wpłynęła ona w dniu 29 listopada 2021 r.

Materialnoprawną podstawę podjęcia ww. aktu stanowią art. 44 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie przyrody¹, zgodnie z którymi odpowiednio: *ustanowienie pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego następuje w drodze uchwały rady gminy. Uchwała rady gminy, o której mowa w ust. 1, określa nazwę danego obiektu lub obszaru, jego położenie, sprawującego nadzór, szczególne cele ochrony, w razie potrzeby ustalenia dotyczące jego czynnej ochrony oraz zakazy właściwe dla tego obiektu, obszaru lub jego części, wybrane spośród zakazów wymienionych w art. 45 ust. 1.*

Wobec brzmienia powołanych regulacji nie budzi wątpliwości kompetencja Rady Miejskiej w Białym Borze do podjęcia uchwały w sprawie ustanowienia pomnika przyrody. Analiza treści badanego aktu prowadzi jednak do wniosku, że zawarte w nim postanowienia §5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 2 rażąco naruszają przepisy powszechnie obowiązującego prawa.

I tak, zgodnie z art. 45 ust 1 ustawy o ochronie przyrody w *stosunku do pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego mogą być wprowadzone następujące zakazy:*

- 1) niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektu lub obszaru;*
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;*

¹ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r., poz. 1098).

- 3) uszkodzania i zanieczyszczania gleby;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- 7) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- 8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, **z wyjątkiem** amatorskiego połowu ryb oraz **wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką**;
- 10) zbioru, niszczenia, uszkodzania roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
- 11) umieszczania tablic reklamowych.

W myśl ust. 2 tego artykułu powyższe zakazy nie dotyczą:

- 1) prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
- 2) realizacji inwestycji celu publicznego **w przypadku braku rozwiązań alternatywnych**, po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
- 3) zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
- 4) likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

Z dyspozycji art. 44 ust. 2 ww. ustawy wynika uprawnienie rady gminy do wyboru poszczególnych zakazów spośród wyżej wymienionych. Oznacza to, że rada gminy nie posiada prawa do wprowadzenia do treści uchwały zakazów ponad te enumeratywnie wymienione w treści przepisu. Tym samym organ administracji nie może modyfikować ich brzmienia ani poszerzać katalogu o inne uregulowania. Ustawowe zakazy powinny być stosowane wprost i niedopuszczalna jest żadna zmiana ich treści przez organ wprowadzający określoną formę ochrony przyrody. Ograniczenia z art. 45 ust. 1 ustawy zostały sformułowane przez ustawodawcę na tyle precyzyjnie, że ich zastosowanie w praktyce nie powinno budzić większych wątpliwości².

Tymczasem, w treści uchwały Nr XXXIII/252/2021 Rada Miejska w Białym Borze wprowadziła zakazy, w tym w §5 ust. 1 pkt 3 postanowiła, że w *stosunku do pomnika przyrody o którym mowa w §1 zakazuje się umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych*. Ustawodawca natomiast przewidział w art. 45 ust. 1 pkt 9 ustawy możliwość wprowadzenia zakazu wykonywania tego rodzaju czynności, ale z wyjątkiem sytuacji, gdy są one związane z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką.

Za nieprawidłowe, zdaniem organu nadzoru, uznać należy również wprowadzenie w §5 ust. 2 pkt 2 uchwały wyłączeń od wymienionych w §5 ust. 1 zakazów – w brzmieniu innym niż wynika to z art. 45 ust. 2 ustawy. Zestawienie treści przepisu §5 ust. 2 pkt 2

² Por. wyrok NSA z dnia 16 grudnia 2016 r., sygn. akt II OSK 784/15.

uchwały, w myśl którego zakazy o których mowa w ust. 1 nie dotyczą realizacji inwestycji celu publicznego, po uzgodnieniu z Radą Miejską w Białym Borze, z art. 45 ust. 2 pkt 2 ustawy prowadzi do wniosku, że Rada dokonała modyfikacji regulacji ustawowej, co kwalifikować należy jako istotne naruszenie prawa. Należy bowiem zwrócić uwagę, że odstępstwa od zakazów wynikają wprost z ustawy, rada gminy nie może ich więc ani skutecznie znieść, ani ich ograniczyć bądź modyfikować. Nie posiada w tym zakresie żadnych uprawnień.

Mając na względzie powyższe, stwierdzenie nieważności §5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 2 uchwały Nr XXXIII/252/2021 Rady Miejskiej w Białym Borze z dnia 19 listopada 2021 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody, jest konieczne i w pełni uzasadnione.

Na rozstrzygnięcie nadzorcze przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie. Skargę wnosi się do Sądu za pośrednictwem Wojewody Zachodniopomorskiego, w terminie 30 dni od dnia otrzymania przedmiotowego rozstrzygnięcia.

Wojewoda Zachodniopomorski
Zbigniew Bogucki

Otrzymują:

- 1) Rada Miejska w Białym Borze,
- 2) a/a.